

Mikszáth Kálmán regényírói művészete.

Beszterce ostroma

A BOLOND GRÓF

1. feladat

Alább a Beszterce ostroma című Mikszáth Kálmán-regényre vonatkozó kérdésekre adandó válaszokat olvashatod.

1. Pongrácz István élő alak volt, Mikszáth maga is találkozott vele. Ő maga nem keltette fel az író érdeklődését, csak a róla hallott történetek, amelyeket a Pongrácz Károly képviselővel töltött vacsorák közben hallott.

2. Mikszáth ars poeticája a regény függelékében található: *„Ami a Beszterce ostromában igaz, az mind nem valószínű. Csak az a valószínű benne, amit én gondoltam bele, azaz, ami meg nem történt.”*

3. A kortársak mindkét típusú embert hajlandók lennének a bolondokházába küldeni. Csakhogy míg az „előre született embert” megérti és megbecsüli egy eljövendő kor, a későn született emberen szánakozóan mosolyognak.

4. A jelen helyett a múltban (a XVII. században) akar élni. Teljes rendszert épít ki maga körül: várnagy, úrnő, lengyel, felolvasó diák, testőrség. Ha e kettős világban élhet, békés, szelíd ember, de amikor szét akarja tépni az illúzióit (idomulni akar a korához), lehangoztság vesz erőt rajta, búskomorrá válik.

5. A történet kerete a bevezetés és a függelék.

A négy fejezetre osztott regény egyszerre lineáris és párhuzamos szerkesztésű.

Az *Estella* című első fejezet cselekménye két szálon fut: megismerjük a Nedec várában lakó Pongrácz István grófot, majd az elbeszélő bemutatja a tőle nem messze lakó Behenczy bárókat. A két történet a fejezet végén összekapcsolódik: Behenczy Károly megjelenik Pongrácz István várában.

A *Kedélyes atyafiak* című második fejezet a három Trnowszky testvér és Apolka történetét mutatja be, amely a fejezet végén egy időben játszódik az első fejezettel.

A *tűsz* című harmadik fejezetben az első két fejezet történetének szálai összeérnek, ettől kezdve a regény lineárisan folytatódik, Az *éj* című negyedik fejezet a harmadik fejezet történéseit folytatja.

6. A színészek beöltöztek besztercei küldötteknek, vizet, földet, fűvet hoztak Pongrácznak. A gróf megízlelte a poshadt vizet, a földet megtaposta, a fűvet odaadta harci paripájának.

7. Az elbeszélő többször felteszi a regényben azt a kérdést, hogy hőse bolond volt-e. Néhány idézet:

- „Hogy bolond volt-e Pongrácz István? Ki tudja! A vélemények megoszlottak efelett a környéken. Bolond-e valaki azért, hogy úgy él, mint egy király?”
- „Normális agyvelő volt-e, egy kis különködéssel, vagy pedig tényleg hiányzott az egyik kereke? Nyegle allűr volt-e nála ez a várurasdi, vagy betegség? Hisz minden egyébről okosan, rendszeresen beszélt és gondokozott.”
- „Volt valami ebben a bolondban a nagy emberből, mint ahogy minden nagy emberben van valami a bolondból.”
- „És most már térjünk vissza a bolond Pongrácz Istvánhoz. De hát igazán bolond volt-e? Az isten tudja. Mi nem. Mit tud az ember, hogy ítékezni merjen egy koponya tartalma felett, a maga koponyájának az erejével.”
- „Könnyű kimondani könnyedén Pongráczról, hogy a bolondokházába való, de biztosak vagytok-e abban, hogy ma az lenne a véleményetek róla, akkor is, ha ezelőtt négyszáz esztendővel él, s húszezer katonája lett volna? Ugye nem? Ugye csak annyit lehet megállapítani higgadtan, hogy Pongrácz István egy visszamaradt bölény, egy későn született ember, mint ahogy vannak előre született emberek, akiket szinte hajlandók a bolondokházába küldeni szűkeszű kortársaik.”

8. Pongrácz gróf kertjének leggyönyörűbb rózsáját küldi el a szépséges Motesiczky kisasszonynak. A kisasszony visszaküldi a rózsza töviseit, és elküldi a grófnak Cervantes Don Quijote de la Mancha lovagjáról szóló könyvét.

2. feladat

Alább egy lehetséges megoldást olvashatsz arra a feladatra, amelyben össze kellett hasonlítanod, hogyan értelmezi a Neoton Família és a Quimby Don Quijote típusát a róla szóló daluk alapján.

A Neoton Família Cervantes regényének közhelyeit emeli ki: Don Quijote lovagregényeket olvasó és azokba belebolonduló hős. A valóság helyett a saját maga által kitalált világban élt. E típus más néven, de ma is él. Azokat az embereket tartja ez a zeneszám Don Quijotének, akik álmodoznak, ahelyett, hogy a valóságban élnének. A Neoton Família végső soron elítéli és kigúnyolja ezt a típust.

A Quimby zeneszáma egyes szám első személyben, Don Quijotével azonosulva saját sorsát értelmezi. Cervantes történetéből Don Quijote megálmodott szerelmének, Dulcinea del Tobosónak a motívumát emeli ki. Ebben a költői dalszövegben a felébredés az álmokból a rideg valósággal való szembesülést jelenti: a Don Quijote-i magány tudomásulvételét és a valósággal szembeni reménytelen szélmalomharcot. Cervantes regényében Don Quijote egyébként maga is „felébredt”, vagyis kénytelen volt ráébredni a valóságra, amit (talán tudatosan) elutasított. Ez a ráébredés azonban a halálát okozta – akárcsak Pongrácz Istvánnak Mikszáth *Beszterce ostroma* című regényében.